

РЕШЕНИЕ

№ 1349

гр. Пазарджик, 15.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПАЗАРДЖИК, VII ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и трети ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Димитър Чардаков

при участието на секретаря Десислава Буюклиева
в присъствието на прокурора Б. В. П.
като разглежда докладваното от Димитър Чардаков Гражданско дело № 20235220102622 по описа за 2023 година

и за да се произнесе взе предвид следното:

Предявен е осъдителен иск по чл.2, ал.1, т.3 ЗОДОВ срещу Прокуратурата на Република България за заплащането на сумата от 20 000 лв. - обезщетение за неимуществени вреди от незаконно обвинение за извършено престъпление, по което ищецът е оправдани, ведно със законна лихва за забава от влизане в сила на оправдателната присъда на 23.02.2023г. до плащането.

Ищецът Й. П. С. с ЕГН ***** от с. Ц** твърди, че срещу него е водено досъдебно производство под №90/2018г. по описа на ОСЛО към Окръжна прокуратура – Пазарджик, по което на 01.04.2019г. е привлечен като обвиняем за извършено престъпление по чл.314 НК, а на 11.02.2020г. в обвинението е включено и престъпление по чл.290, ал.1 вр. чл.20, ал.3 НК. Твърди, че в следствие първото обвинение отпаднало, а по второто бил предаден на съд с обвинителен акт на РП – Пазарджик от 02.12.2022г., въз основа на който било образувано НОХД №561/2020г. на РС – Пазарджик. По това дело съдът го признал за виновен и му наложил наказание от осем месеца лишаване от свобода, чието изтърпяване отложил за изпитателен срок от три години. По негова жалба присъдата била отменена от въззивния съд по

ВНОХД №472/2021г. на ОС – Пазарджик, който върнал делото за ново разглеждане от друг състав на районния съд. При новото разглеждане той бил оправдан с присъда №102 от 18.11.2022г., постановена по НОХД №1406/2022г. на РС – Пазарджик. Оправдателната присъда била потвърдена от въззивния съд с окончателно решение №38 от 23.02.2023г. по ВНОХД №699/2022г. на ОС – Пазарджик, образувано по протест на прокуратурата.

Ищецът поддържа, че в хода на наказателното преследване, което продължило повече от осем години, изпитвал притеснение от възможността да бъде несправедливо осъден и се срамувал без вина, което се отразило неблагоприятно на неговото здраве – кръвното му налягане се повишило, страдал от безсъние и от липса на апетит, отслабнал. Започнал да приема лекарства по лекарско предписание към които се пристрастил. Освен това името му било опетнено пред роднини, приятели и познати. Бил принуден да търпи всички ограничения, произтичащи от наказателното производство, в т.ч. да спазва мярката за неотклонение „подписка“ и да се явява на призовки за провеждане на следствени действия и съдебните заседания. Счита, че справедливото обезщетение за тези неимуществени вреди е в размер на 20 000лв. Иска от съда да осъди ответника да му заплати обезщетението ведно със законната лихва за забава от влизане в сила на оправдателната присъда до плащането. Сочи доказателства и претендира съдебни разноски.

Ответникът оспорва настъпването на вредите и тяхната причинна връзка с наказателното производство. При условията на евентуалност възразява срещу размера на обезщетението, който не отговаря на изискването за справедливост по чл.52 ЗЗД. Твърди, че наказателното производство е проведено в срок от четири години, който намира за разумен предвид разглеждането на делото от две първи и две въззивни инстанции. Освен това обвинението не е за тежко престъпление и на ищеца е взета най-леката мярка за неотклонение „подписка“.

Съдът като съобрази доводите на страните и доказателствата по делото намира от фактическа и от правна страна следното:

Предпоставките, обосноваващи отговорността на държавата по деликтния състав на чл.2, ал.1, т.3 ЗОДОВ включват наличието на веда, която стои в причинна връзка с обвинение в извършване на престъпление, по което лицето е оправдано или наказателното производство е прекратено поради

това, че деянието не е извършено от лицето или че извършеното деяние не е престъпление. За основателността на иска в тежест на ищеца е да докаже, че в причинна връзка с повдигнато от ответника срещу него обвинение за извършено престъпление, по което е оправдан, е претърпял неимуществени вреди. Отговорността за обезщетяването на вредите е обективна и не изисква доказване на виновно поведение на конкретно длъжностно лице. При установяване на горното ответникът може да изключи или да ограничи своята отговорност, ако докаже, че вредите са настъпили поради изключителна вина на пострадалия или при наличие на съпричиняване от негова страна.

При така разпределената доказателствена тежест съдът намира иска за частично основателен.

От приетите писмени доказателства, както и от материалите по наказателното производство срещу ищеца, които са служебно известни на съда, тъй като се намират в неговата канцелария, а страните са уведомени за това – чл.155 ГПК, се установява, че на 06.08.2018г. е образувано досъдебно производство по прокурорска преписка вх. №841/2018г.на РП-Пазарджик (ДП №90/2018г. по описа на ОСлО към Окръжна прокуратура – Пазарджик) за разследване на престъпления по чл.314 и чл.290 НК, извършени съответно на 18.05.2015г. и 26.06.2015г. В постановлението за образуване на наказателното производство не е посочен конкретен извършител на престъпленията. Първото процесуално действие с участие на ищеца е извършено на 01.04.2019г., когато същият е привлечен към наказателна отговорност по чл.314 НК, разпитан е в качеството на обвиняем и спрямо него е взета мярка за неотклонение „подписка“. На 11.02.2020г. в обвинението е включено престъпление по чл.290, ал.1 вр. чл.20, ал.3 НК и ищецът отново е разпитан като обвиняем. Мярката за неотклонение не е променена. Следва частично прекратяване на наказателното производство на 11.03.2020г., при което е отпаднало обвинението по чл.314 НК. На 16.04.2020г. ищецът заедно с още трима обвиняеми е предаден на съд с обвинителен акт за престъпление по чл.290, ал.1 вр. чл.20, ал.3 НК. Образувано е НОХД №561/2020г. по описа на РС - Пазарджик, по което са проведени 6 съдебни заседания и на 06.07.2021г. е постановена присъда, с която ищецът е осъден на осем месеца лишаване от свобода, чието изтърпяване е отложено на основание чл.66 НК за изпитателен срок от три години. Присъдата е обжалвана от ищеца и е отменена от въззивния съд с решение от 19.09.2021г. по ВНОХД №472/2021г. на ОС –

Пазарджик, а делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на първоинстанционния съд от стадия на разпоредителното заседание. При повторното разглеждане на делото под №1406/2021г. са проведени десет съдебни заседания и на 18.11.2022г. ищецът е оправдан. След подаден протест от прокуратурата, оправдателната присъда е потвърдена с решение от 23.02.2023г. по ВНОХД №699/2022г. по описа на ОС-Пазарджик, което е окончателно.

От показанията на свидетеля К С Т – друг от оправданите подсъдими по същото наказателно производство, се установява, че по време на процеса ищецът бил притеснен и ядосан, че е осъден без вина. В селото, където живее, хората започнали да му се подиграват, че ще влиза в затвора. Някои от жителите на селото присъствали на заседанията в съда. Ищецът се срамувал.

Не спял. Повишило се кръвното му налягане. Увеличил приема на лекарствата, които и преди това взимал поради прекаран в миналото мозъчен инфаркт. В хода на разследването започнал да приема сънотворни по лекарско предписания, към които се пристрастил.

Съдът кредитира показанията на свидетеля, тъй като те почиват на лични впечатления, не са вътрешно противоречиви и се подкрепят от писмените доказателства /медицинска бележка за провеждана от ищеца терапия с „Ксанакс“ за лечение на страхова невроза през 2020 и 2021г. и експертно решение на ТЕЛК от 20.03.2014г./.

Така установените обстоятелства налагат извода, че ищецът е претърпял неимуществени вреди, стоящи в причинна връзка с повдигнатото и поддържано от ответника обвинение срещу него, по което по-късно е оправдани. За уважаването на иска е достатъчно да се докаже засягането на съответното благо (засягането на правото на личен живот, на чест, достойнство, на физическа и психическа неприкосновеност, на личностно развитие, на социална и професионална реализация, на общностна интеграция и пр.), и с това, ако са доказани останалите елементи от фактическия състав на специалната деликтна отговорност, искът за обезщетение е доказан в своето основание. Не е необходимо пострадалия да доказва всяко свое негативно изживяване, изразило се в душевно страдание, неудобство, безпокойство, срам, както и подобни изживявания. Нормално е да се приеме, че по време на цялото наказателно производство лицето, незаконно обвинено

в извършване на престъпление, изпитва неудобства, чувства се унижено, а също така е притеснено и несигурно; накърняват се моралните и нравствените ценности на личността, както и социалното му общуване. Когато обаче се твърди причиняване на болки и страдания, над обичайните за такива случаи, или конкретно увреждане на здравето, а също и други специфични увреждания, съдът може да ги обезщети само при успешно проведено пълно главно доказване от ищеца.

Съгласно чл.52 ЗЗД, размерът на обезщетението за неимуществени вреди следва да се определи от съда по справедливост. Справедливостта като критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди включва винаги конкретни факти, относими към стойността, която засегнатите блага са имали за своя притежател. Размерът на дължимото обезщетение за неимуществени вреди според законовия критерий за справедливост се определя на първо място според вида и характера на упражнената процесуална принуда – колко и какви процесуални действия са извършени с участието на пострадалия, как са извършени действията, в продължение на колко време, проведено ли е ефективно разследване в разумен срок и др. На следващо място размерът на обезщетението се определя според вида и тежестта на причинените телесни и психични увреждания – продължителността и интензитета на претърпените физически и душевни болки, други страдания и неудобства, стигнало ли се е до разстройство на здравето (заболяване), а ако увреждането е трайно – медицинската прогноза за неговото развитие.

Установи се, че неблагоприятното въздействие на наказателното производство върху ищеца е продължило през периода от 01.04.2019г. (датата на първото обвинение) до 23.02.2023г. (датата на окончателното му оправдаване), като след 18.11.2022г. то е било значително по слабо поради оправдаването на ищеца от първоинстанционния съд – факт с благоприятни последици за неговото самочувствие, психическо и емоционално състояние. Броят на процесуалните действия с негово участие обаче е голям, тъй като са проведени 16 съдебни заседания в първата и 2 във втората инстанция, на които ищецът е присъствал лично. От друга страна, на ищеца е била наложена най-леката възможна мярка за неотклонение „подписка“. Наказателното производство е приключило в разумен срок с оглед на неговата фактическа и правна сложност.

При тези данни съдът приема, че характерът и естеството на претърпените от ищеца неимуществени вреди са типичните преживявания за едно несправедливо обвинено в престъпление лице, изразяващи се в притеснение, неудобство, срам, страх и безпокойство. Не се установиха трайни неблагоприятни изменения в здравословното състояние на ищеца, налагащи допълнително обезщетяване.

Съобразявайки горното и на основание чл.52 ЗЗД съдът приема, че справедливият размер за обезщетяване на неимуществените вреди, които ищецът е търпял през целия почти четиригодишен период на наказателно преследване, е 6000лв.

Искът следва да се уважат до размера на 6000лв. и да се отхвърлят за разликата до предявения размер от 20000 лв.

Съгласно т.4 от Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2004 г. на ВКС по тълк. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК отговорността на държавата за вреди от действия на правозащитни органи възниква от момента, в който те се признават окончателно за незаконни. В конкретната хипотезата на чл.2, ал.1, т.3 ЗОДОВ това е моментът на окончателното оправдаване на ищеца – 23.02.2023г. Оттогава държавният орган е в забава, дължи лихва върху обезщетението и тече погасителната давност за това вземане.

По разноските:

Ищци е направил деловодни разноски в размер на 1510лв., от които 10лв. - внесена държавна такса и 1500лв. - заплатено адвокатско възнаграждение. На основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ държавната такса следва да се присъди в пълен размер, а адвокатското възнаграждение - в размер на 450лв. /съразмерно с уважената част от иска/.

Ответникът не е направил разноски и не претендира такива.

По изложените съображения съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България с адрес гр.** да заплати на ищеца Й. П. С. с ЕГН ***** от с. Ц**, на основание чл.2, ал.1, т.3 ЗОДОВ, сумата от 6000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от обвинение в извършено престъпление по

досъдебно производство под №90/2018г. по описа на ОСЛО към Окръжна прокуратура – Пазарджик, по което ищецът е бил оправдан, ведно със законната лихва за забава от 23.02.2023г. до плащането, като ОТХВЪРЛЯ иска за разликата над 6000лв. до предявения размер от 20000лв.

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България с адрес гр.** да заплати на ищеца Й. П. С. с ЕГН ***** от с. Ц**, съдебни разноси в размер на 460 лв.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Окръжен съд - Пазарджик в 2-седмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Пазарджик: _____